

MAIG I LA REVOLUCIÓ SEXUAL

Ramon ALCOBERRO

Maig del 68 ha quedat en l'imaginari col·lectiu com la gran festa de la llibertat sexual. Fins aleshores les actituds obertament contràries a l'homosexualitat i a la monogàmia eren dominants de llarg. Gairebé tothom considerava el matrimoni només des del punt de vista heterosexual -i indissoluble d'arrel. Però l'alliberament sexual nascut al Maig no fou irreversible i amb la SIDA (que apareix en 1981) tot va canviar. Ara mateix vivim una forta recuperació del puritanisme, del masclisme implícit i dels mascles alfa en la política (vegi's Trump amb la seva Barbie-Melania). Revisitar el 68 il·lumina moltes de les actituds actuals sobre la sexualitat i mostra que, malgrat tot, els progressos en l'àmbit del cos són irreversibles. No tot va sortir bé: Maig va proclamar la llibertat sexual, però no va dir res sobre violència de gènere i, fins i tot, va coquetejar amb la pedofília.

L'any 1968 a França gaullista la minifaldilla era un escàndol, es casava tothom i ho feia jove (22 anys per les dones). Ningú semblava dubtar de les virtuts del matrimoni, ni de la necessitat de fer fills. El 1965 es va donar el punt màxim del baby-boom. La taxa de fecunditat estava aleshores en 2,85 fills per dona i només un poc després començà a baixar (2,59 l'any 1968, 1,88 en 2017). En 1968 el divorci per mutu acord no existia i la marxa enrere i l'Ogino eren les úniques tècniques anticonceptives conegudes. La píndola anticonceptiva només va començar a difondre's a partir de mitjans dels anys setantes. I també són del 1975 les lleis franceses que autoritzaren la interrupció voluntària de l'embaràs i el divorci de mutu acord, El codi penal francès castigava totes les relacions homosexuals per sota dels 21 anys. De l'Estat espanyol no cal ni parlar-ne. A principis de 1960 la taxa de natalitat entre les espanyoles se situava en 3 fills per dona i ara està sobre 1,27. El dret, molt limitat, a l'avortament no va arribar fins 1980 i el divorci fins 1981.

Cap jove del 68 s'hauria pogut imaginar els canvis en la relació sexual que s'han produït des d'aleshores. Abans del 68 cap dona hauria anat a escola amb pantalons, per posar un exemple. Res a veure amb la situació actual. Ara mateix el matrimoni està seriosament erosionat arreu del món occidental, s'autoritza el casament de dues persones del mateix sexe mentre cada vegada neixen menys criatures (i s'adopten més animals de companyia). Maig del 68 va cridar a l'alliberament dels cossos, però la revolució sexual pròpiament dita no va arribar fins la dècada del 1970. El Maig fou un acte d'emancipació de l'individu que vol alliberar-se de les restriccions comunitaristes. No s'accepten ordres de ningú (església, exèrcit, burgesia, partit...) i es reivindicava l'autogestió de la vida quotidiana. Una pintada al hall del gran amfiteatre de la Sorbona ho expressava amb tota claredat: "Desitjar la realitat està bé! Realitzar el desig està millor". Però de llibertinatge sexual més aviat n'hi hagué poc. Jean-Pierre Le Goff (Maig del 68, l'herència impossible), ha estat molt crític amb el "fal·locentrisme" del Maig. I convé recordar que les obres del precursor de la Sex-Pol, Wilhelm Reich no van ser traduïdes al francès fins 1964.

Roland Barthes (Fragments d'un discurs amorós), Michel Foucault (Història de la Sexualitat) i Pascal Bruckner (El nou desordre amorós) més que fer la defensa de la llibertat d'elegir la historitzaven i l'esterilitzaven. Decretar "l'estat de felicitat permanent" (una altra pintada, en aquest cas a l'escala de la facultat de Ciències Polítiques) resulta prou bonic, però segurament inútil. L'herència de Maig en l'àmbit dels costums i de la sexualitat ha pesat més que el mateix Maig. Ben aviat la revista de Sartre, Les Temps Modernes, va crear una rúbrica: "El sexisme

ordinari” que denunciava les relacions patriarcal. Però en l’essencial el feminisme europeu seguia les passes del moviment hippie i dels Summers of Love de 1967-1968 a Califòrnia.

També els homosexuals van tenir el seu moment al Maig. Fou en aquells dies que es creà el Comitè Pederàstic d’Acció Revolucionària (CAPR), sobre el qual gairebé només ha restat una novel·la, L’Estrella Rosa de Dominique Fernandez. De fet, el nom del seu fundador, Guillaume Charpentier (és un pseudònim), continua sense sortir de l’armari ara mateix. Les poques cròniques que en parlen expliquen que els seus cartells eren sistemàticament arrancats de les parets pels revolucionaris mateixos, entre la indiferència general. No fou fins l’hivern de 1970-1971 que s’iniciaren els contactes per crear el Front Homosexual d’Acció Revolucionària (FHAR) comptant amb l’ajuda d’alguns grupuscles maoistes.

De Maig del 68 ha quedat per a sempre més la distinció entre dos conceptes que fins aleshores semblaven sinònims: sexe i reproducció. El dret moral al plaer sense risc i la píndola abortiva han canviat el paper de la dona al món d’una manera absolutament radical. Descoberta en 1960 (i il·legal a Espanya fins 1978, tot i que es comercialitzava des del 1964 sota el nom d’Anovial 21, per regular el cicle menstrual), la píndola va fer més que la política per replantejar el dret al propi cos. I a un altre nivell Maig va transformar el model femení de bellesa. Simbòlicament va acabar amb la dictadura dels sostenidors. Es va entrar en una altra època quan als Estats Units una manifestació feminista contra el concurs de Mis Amèrica a Atlantic City es va cloure amb una històrica crema de sostens en setembre del 68. Fer l’amor i no la guerra volia dir entendre el món d’una manera radicalment diferent. I d’aquesta proposta encara en vivim.